

S. Nielsen: Den er ikke saameget lang; den lyder saaledes:

„Efter at Undertegnede i Overensstemmelse med Borgerrepræsentanternes Skrivelse til Kjøbenhavns Magistrat af 11te Marts 1841, og Magistratens Skrivelse til mig. Mundt af 14de April s. A. have foretaget Forsøg til Oplysning om Størrelsen af den Kraft, der udfordres til at trække belæssede Vogne med Hjul af større eller mindre Fælgebredde, give vi os herved den Ære at forelægge en Sammenstilling af disse Forsøg, som vi have foretaget saa ofte, som vi have anseet det nødvendigt til Hensigtens Opnaaelse.

Af bemeldte Forsøg fremgaaer:

1) at Trækraften paa ethvert Slags Veibane er ringere med de bredere Fælger end med de smalle. — Saaledes bestundes ved 4 Tommer brede Fælger mod 2 Tommer brede Fælger en Besparelse i Trækraft paa god Brolægning af circa 15 pCt., paa mindre god Brolægning af circa 10 pCt., paa slet Brolægning af circa 8 pCt., paa god macadamiseret Veibane med 1 Tomme Slam af circa 2½ pCt., paa god macadamiseret Veibane i tørt Veir af circa 5½ pCt., paa macadamiseret Veibane med ny Belægning af smaaflaaede Steen i 2 a 3 Tommers Tykkelse af circa 25 pCt., paa en Gruusvei i tørt Veir af circa 19 pCt., og paa en blød Jordvei i tørt Veir af circa 18 pCt.

2. at Trækraften paa en god og vel vedligeholdt Veibane er meget betydeligt ringere end paa en løs eller slet vedligeholdt Veibane. Saaledes udfordres der 60 a 72 pCt. større Trækraft til at bringe den samme Last frem paa den slette Brolægning end paa den gode Brolægning; 80 til 88 pCt. større Trækraft til at bringe den samme Last frem i tørt Veir paa en planeret Jordvei end paa en god macadamiseret Veibane, hvilken Forskjel voxer til henimod 200 pCt. i vaadt Veir.

Det bør derhos bemærkes:

— at de bredfælgede Hjul ikke i nogen mærkelig Grad indvirke paa Vognens Svær-

hed og ikke paa nogen Maade stabe dens Bequemmelighed;

— at de bredere Fælger i fortid planere de macadamiserede Veibaner, Gruusbaner og Jordveie, hvorimod de smalle Fælger skjære Spor, fordærve Veibanen og ødelægge Veimaterialet, hvilket var særdeles isindsættende ved Forsøgene paa den med smaaflagne Steen belagte Veibane og paa Jordveien;

— at, om end Vagneierne ved Indførelsen af 4 Tommer brede Hjulfælger paafores en forøget Udgift til den første Anskaffelse, vil denne forøgede Udgift igjen indvindes, da det med Sikkerhed kan antages, at saadanne Hjul ville have langt større Værdighed.

Undertegnede finde sig overbeviste om Gavnigheden af et Lovbud til Indførelse af Hjul med 4 Tommer brede Fælger paa de i Kjøbenhavn brugelige Last- eller Arbeidsvogne, et alene paa Grund af den absolute Besparelse i Trækraft, men fornemmelig med Hensyn til Veibanernes og Materialets Conservation, hvorved opnaaes en endnu langt større Besparelse i Trækraft og Vognslitage til Fordeel for Cieren af Hest og Vogn, i Forbindelse med Besparelsen i Vedligeholdelsesudkostninger til Fordeel for Kommunen.

Jeg har ligeledes liggende for mig det Document, som viser, hvor denne Kraft er bleven prøbet. Den er navnlig prøbet ude i i Nærheden af mig, nemlig paa Ørdrupsveien og paa Kongeveien fra Blegdamsveien af, og der viser sig da, at der saavel paa Jordveien som hvor der er macadamiseret Veir, udfordres en Kraft, der er mindre med de bredfælgede Hjul end med de smalfælgede. Jeg er altsaa bleven bestyrket i den Mening, som jeg var af sidst. Jeg troer, at De ville erindre Dem, at jeg dengang udtalte, at jeg havde selv af det Slags Vogne; jeg vidste vel, at der paafores en større Udgift ved dem, men jeg troede, at Erfaringen vilde vise, at denne Udgift igjen forminskedes derved, at Vogne med bredfælgede Hjul holdt længere end de med smalfælgede. I hvad jeg dengang udtalte er jeg nu bleven mere bestyrket ved hvad jeg oplæste af denne Gjenpart. Jeg maa nu tillige gjøre opmærk-